

מתוך הספר: המפכ"ל - בקדמת הבמה ומאחורי הקלעים" פרק 27

רצח תאיר ראדה: מי באמת רצח את הילדה?

ביום 6.12.06, נמצאה גופתה של ילדה בבית ספר בקצרין. את ההודעה קיבלתי מראש לשכתי בעת דיון שעסק בנושא בטחוני. מסר את הידיעה מפקד המחוז הצפוני, ניצב דן רונן, שכבר היה בדרכו לזירת האירוע.

רצח של ילדה בתוך מוסד חינוכי הוא ללא ספק אירוע דרמטי ומקבל התייחסות אחרת. התקשרתי לרונן שהיה בדרכו. הוא מסר כי הנערה נמצאה שותתת דם בחדר השירותים בבית הספר "נוף גולן" שבקצרין.

מוסד חינוכי אמור לתת את רמת המוגנות הגבוהה ביותר. במציאות הישראלית על רקע אירועי הטרור, מוסדות החינוך מוגנים בדרך כלל על ידי שומרים המוצבים בפתח הכניסה ובודקים כל אדם הנכנס למוסד. מערכת אבטחת מוסדות החינוך של המשטרה מבצעת אף היא מפעם לפעם סיורים בין מוסדות אלה. היה לנו ברור כי רצח בתוך מוסד חינוכי הוא חדירה לאחד המקומות המוגנים ביותר ולפיכך אין ספק כי הוא יערער באופן מהותי את ביטחונו של הציבור. מיקומו של בית הספר ברמת הגולן לא יכול היה לפסול בשלב הראשוני את האפשרות כי מדובר ברצח על רקע לאומני, אבל מובן שכל האפשרויות האחרות נותרו פתוחות.

ניצב רונן החליט להטיל את החקירה על צח"מ שהורכב מטובי החוקרים ואנשי המודיעין במחוז, בראשות רפ"ק שמואל בוקר, מפקד ימ"ר גליל, ועם רפ"ק יורם אזולאי ורפ"ק אלכסנדר סטריזבסקי.

כל חוקר מנוסה יודע כי באירוע פשע חמור ובייחוד בזירת רצח, לממצאי הזירה הראשוניים יכולה להיות השפעה דרמטית על יכולת התקדמות החקירה ופענוחה. אנשי החקירות נוהגים להגדיר זירת פשע כ"זירה שותקת" או כ"זירה מדברת". ההגדרה מותאמת לאיכות הממצאים שמצאו בה.

חשיבות עליונה בכל זירת פשע היא לנסות ולשמרה עד להגעת חוקרי הזיהוי הפלילי, ואם יש צורך גם להגעתה של המעבדה הניידת, כדי למנוע מאנשים בלתי-מורשים להיכנס לתוך הזירה ובשוגג להשמיד ראיות היכולות לסייע בהמשך החקירה.

בזירה ניתן לאסוף אין-ספור ממצאים שיכולים לשמש ראיה במקרה שיוגש כתב אישום. הראיות יכולות להיות "פורנזיות" (פתולוגיות – כתמי דם, DNA, בדיקות רוק על בדלי סיגריה וכדומה), כאלה היכולות לקשור את החשוד לזירה או לקורבן או

ראיות נסיבתיות. זירת עבירה שבה יימצאו דגימות DNA, שטביעות אצבע, טביעות נעל והכלי שבו בוצע הרצח תהיה להם חשיבות דרמתית ביכולת הפענוח והגשת כתב האישום.

מהדו"ח הראשוני שקיבלתי ממפקד המחוז הבנתי שמדובר ברצח שבוצע באמצעות סכין. בשלב זה כלי הרצח לא נמצא בזירה. לא נמצאו בשלב זה עדי ראיה – פרט לעדויות שציינו כי הנרצחת נראתה לאחרונה בשעות הצהריים על ידי חבריה. היה ברור לנו כי נוסף על מורכבות הרצח קיימת גם רגישות – לא יהיה מנוס מלגבות עדויות ואולי אף לחקור חלק מתלמידי המוסד החינוכי, וחקירה כזו מחייבת ריכוז והפעלה של חוקרי נוער מיומנים, שמעטים כמוהם נמצאים ביחידות המשטרה.

בדיקת גדרות המוסד לא לימדה על כניסה בלתי-מורשית, מה שהעלה את החשד כי הרצח בוצע על ידי אדם ששהה במוסד החינוכי באופן לגיטימי.

הניסיונות לאתר את כלי הרצח, כולל ביצוע סריקה בכל אתר לפינוי אשפה, העלו חרס. מהעדויות הראשונות ניתן היה ללמוד כי הנרצחת, תאיר ראדה, לא נכנסה לשיעור תיאטרון אלא ישבה עם חבריה בחצר בית הספר. בשעה 13:30 אמרה לחבריה כי ברצונה לשתות ועלתה לשירותי הבנות הנמצאים בקומה השנייה, שם נמצאה גופתה. בניסיון לבדוק האם מעבר לתלמידים ולמורים שהו אנשים זרים בבית הספר, נמסרה עדות שממנה עלה כי בעת ההיא בוצעו שיפוצים במקלט בית הספר על ידי קבלן חיצוני שהעסיק עובד בשם רומן זדורוב – תושב קצרין. איסוף של עדויות נוספות העלה את רמת החשד כלפי זדורוב, אם כי בעת ההיא עדיין לא נפסלו כיווני חקירה נוספים. זדורוב נחקר, פרט בגרסתו העלה חשד, למרות זאת לנוכח הנזק שבמעצר שווא הוחלט שלא לעוצרו. זדורוב נלקח לבדיקת פוליגרף ובאחת מתשובותיו נמצא דובר שקר. הוא נעצר והחקירה נהפכה לגלויה.

אחד מכלי החקירה המקובלים הוא הפעלת מדובב, שיכול להיות עבריין או שוטר, המונחה להיכנס לתאו של החשוד ולדובב אותו על מנת לנסות לגלות פרטים נוספים הקושרים את החשוד לאירוע, כאשר תא המעצר שבו הם שוהים מפוקח ומצולם. פעולה זו שבוצעה על ידי החוקרים חיזקה עוד יותר את החשד כלפי זדורוב. לתאו הוכנסו שני מדובבים. הוא הודה בפני המדובב כי ביצע את הרצח, המדובב לא ידע כיצד לעמוד בניסיון להדגים את הרצח, רומן העמיד אותו בדיוק בזווית ובכיוון שבו נאחזה הקורבן. את ההודאה בפני המדובב לחש מתוך הנחה שדבריו לא יישמעו בהקלטה. במקביל, בקול רם, טרח לצעוק "אני חף מפשע!"

למחרת אף הודה בפני החוקרים וביצע שחזור מלא של הרצח. בהמשך, לאחר שנפגש עם עורכי דינו, חזר בו מהודעתו, אבל אחרי יומיים הודה שוב. סנגוריו טענו כי ההודאות הוצאו מרומן

זדורוב באמצעים פסולים. טענותיהם חלחלו. הציבור החל להטיל ספק אם המשטרה נמצאת בכיוון הנכון. זה היה הרגע שבו החלטתי להיכנס לעובי הקורה וללוות את החקירה מקרוב. בשלב זה החלו פרסומים כי הרצח בוצע על ידי חברי כת השטן, נמסרו עדויות על נהג שהסיע מהמקום שני נערים ששוחחו על הרצח, דברים שיש טעם לבדוק. במפגש הראשוני שקיימתי עם צוות החקירה נסקרו כל כיווני החקירה שנבדקו והופרכו וכן הממצאים אשר הובילו לכיוון של זדורוב. חשבתי שהחוקרים עשו עבודה ראויה אבל ניסיוני לימד אותי שביטחון מוחלט של צוות חקירה בכיוון מסוים, לעתים עלול להוביל למסקנות מוטעות. כדי להסיר ספק החלטתי לעשות מעשה שאינו נהוג במשטרה ואף עלול להזיק. בתקופת שירותי כמפקד מחוז הדרום הכרתי את קצין החקירות של מרחב הנגב יוסי תורג'מן. כשהייתי ממ"ז דרום וחשתי תקוע בתיק שקד שלחוב, הכנסתי אותו לצוות החוקר. בסופו של דבר הוא תרם לפריצת הדרך ולפענוח. זימנתי את תורג'מן ללשכתי, עדכנתי אותו בהתרשמותי מממצאי החקירה עד כה ואמרתי לו שאף על פי שאני חושב כי צוות החקירה נמצא בכיוון הנכון אני רוצה להסיר את הספק שנמצא בי ואני מטיל עליו משימה זו.

כדי לא ליצור משבר בקרב צוות החקירה תיאמתי עם מפקד המחוז הצפוני כי אני מתגבר את הצוות שהוא מינה בקציני חקירות מהמחוז הדרומי. התפקיד שהוטל על תורג'מן בחקירה הזאת היה לשמש פרקליטו של השטן. כלומר, לערער על הכיוונים והמסקנות של צוות החקירה ולהציע אחרים. שוחחתי איתו מדי יום כדי לקבל דיווח מה הוא מעלה בחכתו. ככל שהתקדמה החקירה תורג'מן השתכנע כי צוות החקירה פועל נכון, הראיות שבידם מוצקות ואני יכול להסיר ספק מלבי. למרות תחושת הרוגע היה לי חשוב לקבל חיזוק נוסף. ביקשתי מראש אגף החקירות, ניצב דנינו, להיפגש עם צוות החקירה ולהתרשם מקרוב אחר מהלכה ולהעביר לי את חוות דעתו. גם דנינו חזר ואמר לי שאני יכול להסיר ספק מלבי. לאחר כל אלה ביקשתי פגישה נוספת עם צוות החקירה המורחב, שבו נסקרו בפני שלל הראיות המובילות לדעתם למציאת תשתית ראייתית, פגישה זו הסירה ממני כל היסוס.

צפיתי בקלטת הדיבוב שצולמה בתאו ולא יכולתי שלא להתרשם מהאופן הבלתי-אמצעי והספונטני שבו החשוד תיאר את מעשיו בפני המדובב, כולל תיאור פיזי של מעשה הדקירה. הוא תיאר בפניו את הרגע שבו פגש את תאיר ז"ל. לטענתו, תאיר קיללה אותו לאחר שסירב לתת לה סיגריה כבקשתה, עובדה שהעלתה בו את חמתו, הוא עלה בעקבותיה לקומת השירותים ושם ביצע את הרצח. בנוסף תיאר זדורוב כיצד רצח אותה תוך הפגנת בקיאות במבנה האנטומי של ורידי הצוואר היכולים לגרום למוות.

לשאלת המדובב היכן למד להרוג בשיטה כזו ענה: "באינטרנט, קראתי ספר מבוא ללוחמה עם סכין", וביצע על המדובב הדגמה של שיסוף הגרון. לאחר הצגת הקלטת הציגו בפני החוקרים את תוצרי המחשב שהיה ברשותו. הם מצאו חומרים שחיזקו את החשד. זדורוב היה "פריק" של סרטים שעסקו בהתעללות בבני אדם וצרך חומרי קריאה מקצועיים המדריכים כיצד לרצוח. אחד הדברים שהפריעו היתה העובדה שלא נמצאו בזירה ממצאי DNA, שטביעות אצבע והכלי שבו בוצע הרצח – ממצאים שהיו מחזקים באופן ניכר את תיק החקירה. אולם בחקירות יש דרך נוספת להפליל חשוד – באמצעות פרטים מוכמנים. כלומר פרטים שהתגלו על ידי צוות החקירה ולא פורסמו, ורק מבצע העבירה יכול היה להכירם. רשימת הפרטים המוכמנים במקרה זה היתה ארוכה והיוותה חיזוק משמעותי ליכולת שלי להשתכנע כי רומן זדורוב הוא אכן הרוצח.

מקוצר היריעה אמנה רק אחדים: דלת תא השירותים שבו נמצאה גופתה של תאיר ראדה היתה נעולה מבחוץ, ומנעול הבריה היה שבור כך שלא ניתן היה לפתוח או לנעול את הדלת מבחוץ אלא רק על ידי מי שנמצא בתוך התא. אילו זדורוב היה טוען כי יצא דרך הדלת היתה עדותו יוצרת בעיה לנוכח הממצאים, אך בשחזור זדורוב העיד כי יצא מתא השירותים לאחר שטיפס על האסלה ועבר לתא שירותים סמוך שממנו יצא. הוא גם ציין כי לא ניתן לנעול את התא מבחוץ כי הבריה היה שבור. זדורוב אמר לאשתו בליל הרצח כי "ילדה נפלה בשירותים באסלה", ולכן מחר לא ילך לעבודה. במועד שבו אמר את הדברים על פי עדותה טרם פורסם דבר מציאת הגופה ולפיכך רומן לא היה אמור כלל לדעת פרט זה. הוא הצביע בדיוק על תא מספר 2, התא שבו נמצאה הגופה. הוא סיפר למדובב כי המנוחה לא נאנסה – עובדה שהיתה נכונה – וידע לתאר את מראה ולבושה.

הפרט המעניין ביותר התגלה בשחזור. החוקרים הגישו לזדורוב סכין כדי לבצע את ההדגמה של הרצח. הממצאים הפתולוגיים קבעו כי הרצח בוצע באמצעות להב המתאימה לסכין יפנית. כל מי שניסה לחתוך עם סכין כזו יודע שטרם החיתוך יש לשלוף את הסכין באמצעות לחיצה עם הבוהן כלפי חוץ.

אף על פי שלזדורוב הוגשה סכין מטבח ולא סכין יפנית, ניתן היה לזהות בתנועת אצבעותיו את הפעולה שמתבצעת לפני החיתוך בסכין יפנית – דחיקת הלהב החוצה באמצעות הבוהן.

זדורוב ידע למסור כי תאיר ראדה נחתכה ולא נדקרה וכאשר התבקש להציג את מעשה הדקירה הוא העמיד את ה"קורבן" בשחזור עם הפנים לקיר שבו נמצאו סימני פרצי הדם.

***

הרצח פוענח, צוות החקירה של המחוז הצפוני בראשות רפ"ק שמואל בוקר עשה עבודה מקצועית ומצוינת, פרקליטות צפון ליוותה את התיק, תוך כדי דרישות בלתי-מתפשרות לראיות, מפקד המחוז דן רונן, שנפגש עם פרקליטת המחוז, חש את הרגישות הגדולה ויוצאת הדופן שנבעה ככל הנראה מאירוע שהתרחש כשנתיים קודם לכן, שבו נעצר חשוד ברצח אולג שייחט ז"ל. פיקוד המחוז הצפוני דאז בראשות קודמו ניצב יעקב בורובסקי היה משוכנע כי הרוצח בידיו עד אשר נעצר חשוד אחר אשר הודה בביצוע הרצח.

הפרקליטות החליטה על הגשת כתב אישום אלא שכאן לא הסתיימה הפרשה ואולי בעצם רק התחילה.

המשפט התנהל כמעט ארבע שנים ובמהלכן פרשתי מהמשרה. בדרך שלא נתקלתי בה מעולם הצליחו סנגוריו של זדורוב להפעיל לא מעט אנשי תקשורת ומומחים כביכול שניסו כל העת להטיל ספק בדבר היותו של רומן זדורוב הרוצח האמתי, והצליחו להטיל ספק בלבו של חלק גדול מהציבור. כאזרח נדרשתי בלא מעט שיחות סלון לשאלה האם לא טעינו. הרגשתי כי הניסיון לא היה קל ובעיקר לאור העובדה שגם אמה של תאיר היתה משוכנעת שהרוצח אינו בידינו.

הסיקור התקשורתי הציף אין-סוף תיאוריות שניסו להפריך את ממצאיה של עבודת צוות החקירה. אחת מהן היתה הכיתוב באנגלית "HURT" שנמצא על ידה של תאיר ונחרת כביכול על ידה. בדיקה שבוצעה גילתה כי המילה נכתבה על ידי המנוחה בטוש. בדיקה של הפרקליטות שליוו את החקירה באמצעות חיפוש ב"גוגל" גילתה, כי המילה HURT – שמשמעותה "כאב" – היא גם שיר של הזמרת כריסטינה אגילרה. חברותיה, שזומנו למשטרה למתן עדות מבלי למסור להן את הסיבה לכך, נשאלו איזה שיר אהבה תאיר. תשובתן הספונטנית היתה "HURT".

על ידה של תאיר היו מספרים ואותיות שנכתבו בטוש. גם על עובדה זו ניסו לפתח תיאוריה ולייחסה לקודים של כת השטן. בדיקה גילתה כי מדובר בצירוף של מספרי התרגילים והעמודים שניתנו באותו היום בשיעורי הבית באנגלית.

התהודה הציבורית היתה דומה לצונאמי. ככל שהתקרב מועד פסק הדין החלו לכרסם שוב הספקות.

ב-4 באוקטובר פורסמה הכרעת הדין, שבה פירשו השופטים את כל הפעולות שבוצעו על ידי המשטרה כדי לבסס את החשדות נגד רומן זדורוב, והוא הורשע פה אחד. שופטי ההרכב התייחסו לחלקה של התקשורת בתיק: "לא בכדי מכונה התקשורת הממלכה השביעית. כוח רב מוקנה לה ותפקידה חשוב", כתב השופט כהן. "מובן העניין שעורר תיק קשה זה. נערה רכה בשנים

נרצחה באכזריות בתוך תחומי בית ספרה, אבל לצד הכוח התקשורתי עומדת החובה הבלתי-מעורערת, בתיק זה דומה כי נחצו כל הקווים בפרסומים שהיו לא פעם מגמתיים ומשתלחים. לא כולם חטאו בחטא הזה אך גם לא מעטים. ראוי היה לה לתקשורת שתמלא את תפקידה ללא מורא אך גם תוך כדי שמירה על הרסן והאמת".

החלטתי להביא תיק זה לא רק מפני שהתרחש בתקופת כהונתי כמפכ"ל, אלא כדי לחשוף שוב את הלבטים שאליהם נדרש פיקוד בכיר כאשר הזירה התקשורתית והציבורית מתערבבת לה בזירה החקירתית. את המציאות שבה לעתים מוצאים עצמם חוקרים ומשטרה שלמה, המתמודדים לא רק מול הצורך להגיע לחקר האמת בעבודה מקצועית טהורה, אלא גם מתמודדים מול גורמים חיצוניים המנסים להשפיע על החקירה ותוצאותיה. רציתי להציג את עבודת הצוות בתוך המשטרה ובינה לבין גורמי הפרקליטות, ובעיקר לחשוף אתכם למפקדים ולחוקרים מצוינים אשר עושים לילות כימים בשליחות הציבורית. זוכים להערכת מפקדיהם אבל לא תמיד זוכים להערכת הציבור.